

عنوان مقاله:

بررسی تطبیقی قانون گذاری در آراء شیخ فضل الله نوری و میرزای نایینی

محل انتشار:

فصلنامه فقه و اصول، دوره 47، شماره 4 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

نرجس ابوالقاسمی دهقانی - دانشجوی دکتری شیعه شناسی دانشگاه ادیان و مذاهب اسلامی

سیدجواد ورعی - عضو هیئت علمی پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

خلاصه مقاله:

قانون گذاری از مفاهیم و موضوعات مورد بحث میان جریان های سیاسی و مذهبی مختلف در دوران مشروطه بوده است که متناسب با تعریفی که هر یک از جریان ها از قانون گذاری و حیطه آن در اسلام ارایه داده اند مواضع مختلفی در برابر نهضت مشروطیت که یکی از اصول اصلی آن قانون و قانون گذاری است اتخاذ کرده اند. آراء شیخ فضل الله نوری و میرزای نایینی به عنوان نمایندگان دو جریان مهم که در تقابل با یکدیگر بودند در این مقاله مورد بررسی قرار گرفته است و در پاسخ به سوال از جواز و عدم جواز قانون گذاری و قلمرو آن در آراء این دو عالم عصر مشروطه؛ مسایلی چون تفاوت رای در حداقلی و حداکثری بودن محدوده قانون گذاری بشر (عرفیات و غیر منصوصات)، تفاوت اجتهادی در فهم متفاوت از متون دینی (فهم متفاوت از نظام سیاسی شیعه در عصر غیبت)، اختلاف در مبانی و چگونگی استفاده از ادله استنباط احکام و اختلاف در دیدگاه انسان شناسانه و دین شناسانه؛ به عنوان دلایل اختلاف برشمرده می شود. در نتیجه در هر دو دیدگاه امکان قانون گذاری برای جامعه بشری وجود دارد که این قانون گذاری با استناد به دلایل شرعی و به کمک اجتهاد از سوی سلطان صاحب شوکت یا مجلس شورای ملی در قلمرو مشخص و با شروط خاصی (عدم تغایر با اسلام یا مطابقت با اسلام) صورت می گیرد.

کلمات کلیدی:

قانون گذاری، علمای مشروطه، شیخ فضل الله نوری، میرزای نایینی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/629455>

